

§ 2

Tertialrapport 1

Beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande

1. Stadsdelsnämnden godkänner tertialrapport 1, 2017 och överlämnar denna till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Omslutningsförändringar om 40,2 miljoner kronor godkänns och anmäls till kommunstyrelsen.
3. Stadsdelsnämnden godkänner att planering sker gällande gruppbostad med särskild service enligt lag om stöd och service till personer med funktionsnedsättning, totalt sex lägenheter vid Elinsborgsbacken 3 i Tensta. Stadsdelsnämnden beslutar att underställa ärendet kommunstyrelsen för beslut och godkännande.
4. Budgetjustering begärs hos kommunstyrelsen om stimulansbidrag om 0,1 miljoner kronor för beställarstöd avseende ny gruppbostad på Elinsborgsbacken.
5. Budgetjustering begärs hos kommunstyrelsen med 1,5 miljoner kronor för investeringar avseende maskiner och inventarier.
6. Ansökan om medel för kompetensutvecklingsinsatser inom individ- och familjeomsorg, barn och unga, görs hos kommunstyrelsen om 70 tkr, bilaga 4.
7. Handlingsplan för våldsbejakande extremism godkänns, bilaga 3.
8. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Ärendet

Spånga-Tenstas stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 8 maj 2017.

Dnr 1.2.1-326/2017

Förslag till beslut

Stephan Gullberg m.fl. (MP), Anna Jonazon m.fl. (S) och Rashid Mohammed (V) föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom förvaltningens förslag.

Ole-Jörgen Persson m.fl. (M) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Bengt Porseby (L) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Beslutsgång

Ole-Jörgen Persson (M) ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden hade beslutat att anta MP+ S+V:s förslag.

Reservation

Reservation anmäldes av Ole-Jörgen Persson (M), Dennis Wedin (M), Markku Sirviö (M), Markus Brigander (M) och Annika Rosenberg (M) till förmån för eget förslag:

”Förslag till beslut

1. Bifalla förvaltningens förslag till beslut avseende punkterna 1-6 samt 8
2. Handlingsplan mot våldsbejakande extremism enligt punkten 7 tertialrapporten revideras efter kommande direktiv från kommunstyrelsen i enlighet med vad som anförs nedan.
3. Därutöver anförs följande.

Allt fler svenska medborgare radikaliseras och många väljer att ansluta sig till våldsbejakande grupperingar. Dessa grupperingar hotar, genom sina destruktiva mönster och värderingar, grundläggande demokratiska principer. För att hejda och vända denna utveckling är det nödvändigt med ett stadsövergripande arbete som ger konkreta verktyg för att motverka radikalisering och deltagande i krigsresor.

För att säkra våra invånares trygghet mot hot från våldsbejakande extremister krävs såväl polisiära som sociala insatser. Alliansen står enade om den utveckling av arbetet mot våldsbejakande extremism vi nu vill se och vilka förbättringar som måste ske för att göra Stockholm till en säkrare stad. Arbetet mot våldsbejakande extremism handlar om att arbeta mot samtliga de hot som Säpo bedömer kan skada demokratin: extremistisk islamism, vit makt-miljön och den så kallat autonoma vänstern. Stockholms stad står inför stora utmaningar framöver och därför måste vi, tillsammans med berörda parter och relevant sakkunskap, arbeta kunskapsbaserat och med tydliga strukturer och insatser.

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism fastställdes av kommunfullmäktige den 16 maj 2016 som riktlinjer till stadens trygghets och säkerhetsprogram. Beslutet var ett resultat av en blocköverskridande överenskommelse.

En förutsättning för den blocköverskridande överenskommelsen var att de lokala handlingsplanerna skulle konkretisera arbetet samt att en tidsplan för den fortsatta processen fastslås. Moderaterna, Liberalerna och

Centerpartiet uppgav i ett särskilt uttalande i kommunstyrelsen den 4 maj 2016 att ett krav var att en mall för stadsdelsnämnderna skulle tas fram i samarbete med Försvarshögskolan och borde vara fastställd under hösten 2016 samt att de lokala analyserna och handlingsplanerna bör vara klara senast till årsskiftet 2016/2017. Därutöver medel avsätts för att implementera arbetet i budget för 2017.

Det föreliggande förslaget till handlingsplan mot våldsbejakande extremism är ett resultat av den blocköverskridande överenskommelse som kommunfullmäktiges partier (exklusive Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna) kom överens om tidigare under mandatperioden. I beslutet om Stockholms stads strategi mot våldsbejakande extremism ingicks en överenskommelse om att lokala handlingsplaner skulle tas fram i varje stadsdel innan årsskiftet 2016/2017. Vi kan konstatera att det arbetet har försenats och att ett förslag läggs fram för nämnden väsentligt senare än vad som överenskommit centralt.

I arbetet med den lokala planen var ett krav från Alliansen att man skulle dra nytta av den forskning och kunskap som finns på området, bland annat genom ett konkret samarbete med expertis hos instanser som Försvarshögskolan (FHS). Kravet var att nämndernas handlingsplaner inte skulle tas fram var och en för sig utan utifrån en central mall, framtagen i samarbete med FHS och annan relevant expertis på området. Detta har inte skett och det finner vi oacceptabelt. Resultatet blir att stadens arbete för att motarbeta våldsbejakande extremism försenas, blir bristfälligt och inte är koordinerat. Det är inte ett seriöst eller förtroendeingivande sätt att hantera en så viktig fråga för vår stad och våra invånares trygghet.

Handlingsplanen hade vunnit i både konnotation och i innehåll av att ta till sig den forskningsbaserade kunskap som Försvarshögskolan besitter. När majoriteten nu har valt att inte göra det kan vi inte gå i god för slutresultatet och inte ställa oss bakom den föreslagna handlingsplanen i föreliggande skick.

Handlingsplanen behöver arbetas om och arbetet på central nivå i staden behöver professionaliseras och intensifieras.

I det uppkomna läget anser vi således att planen ska omarbetas utifrån direktiv från kommunstyrelsen och underställas Försvarshögskolans expertis innan den åter läggs fram för nämnden.

Den lokala handlingsplanen bör även tillställas Polismyndigheten, Kriminalvården, Säpo och andra myndigheter för synpunktsinhämtning innan beslut fattas av nämnden.

Handlingsplanen behöver utvecklas i konkretion för att tydliggöra hur förvaltningen ska öka kompetensen bland sina medarbetare i syfte att upptäcka begynnande radikaliserings hos enskilda individer som kommer i kontakt med socialtjänsten samt hur samarbetet med Polismyndigheten ska se ut.

Arbetet med att granska de organisationer som direkt eller indirekt tar emot finansiellt stöd från staden måste intensifieras. Inga föreningar eller samfund som direkt eller indirekt upplåter en plattform åt extremistiska och våldsbejakande individers budskap ska kunna motta stöd från Stockholms stad. Detsamma gäller att heller inga av stadens lokaler upplåts åt sådana individer eller organisationer. Det fordras en konkret plan för hur arbetet med att säkerställa detta ska implementeras och följas upp.

Som nämnts ovan är en oavvislig förutsättning för ett strategiskt arbete mot extremism att det bedrivs systematiskt och utformas i tätt samarbete med den expertis som finns. Försvarshögskolans forskare behöver vara en integrerad del av Stockholms stads arbete mot våldsbejakande extremism och det behöver ske på central nivå i staden. Det avtal som redan finns med FHS behöver leda till konkreta insatser. När samarbetet med FHS är återupprättat behöver följande åtgärder omedelbart vidtas i arbetet mot extremism:

1. Stadsdelsnämndernas lokala handlingsplaner behöver skyndsamt komma på plats. Handlingsplanerna ska följa en central mall utformad i samarbete med FHS och utgå från lokala förutsättningar och utformas i dialog med polis och säkerhetspolis om hur den specifika situationen i stadsdelen ser ut. Arbetet behöver kontinuerligt avrapporteras, uppdateras och vara mätbart.

2. Parallellt med de lokala handlingsplanerna behövs ett stadsövergripande och gemensamt förhållningssätt med en åtgärdsplan för hur stadens förvaltningar ska agera när personer med våldsbejakande extrema tendenser identifieras. En stadsövergripande lägesbild behöver årligen presenteras för kommunstyrelsen.
3. Det måste finnas god tillgång till adekvat utbildning och ett kontinuerligt kunskapsstöd till medarbetare inom socialtjänst eller fritidsverksamhet som kommer i kontakt såväl med människor som riskerar att radikaliseras. Därför måste en plan för kompetensutveckling inom dessa frågor upprättas, till exempel genom medverkan i EU-RAN-nätverket. I detta behöver det även klargöras vilket behov det finns att anställa medarbetare med särskild expertis.
4. Ett tätare samarbete mellan myndigheter och samhällsinstitutioner såsom polis, säkerhetspolis, skola och socialtjänst måste ske. För att stärka arbetet och fånga upp potentiella extremister vill vi så långt lagen medger häva sekretessen mellan stadens förvaltningar så att information kan delas när så krävs.
5. Stockholm behöver en plan för vilka insatser som ska erbjudas ungdomar som riskerar att dras in i extremistiska miljöer och deras familjer. Uppsökande arbete bör även bedrivas på nätet för att nå rätt målgrupper.
6. En plan behövs för vilka informationsinsatser som ska riktas till medborgarna, som vart man kan vända sig om man misstänker att någon i ens närhet blir radikaliserad.
7. Stockholms stad behöver bygga upp avhopparverksamheter för radikaliserade som vill lämna den extrema miljön. Det är nödvändigt att en länsöverskridande avhopparverksamhet för våldsbejakande islamistiska extremister inrättas.
8. I arbetet med avradikalisering och för att stävja rekrytering till extrema miljöer behöver civilsamhällesaktörer som Fryshuset involveras. Här har religiöst lärda personer och imamer en viktig roll, något som expertisen visat på.
9. Insatserna för att minska risken för nya dåd fordrar fokus på stadsmiljön. Det behövs trafikhinder som försvårar attacker med fordon. I det arbetet ska trafiknämnden involveras och erfarenheter inhämtas från andra länder. Ansvarsfördelningen mellan staden och polisen behöver tydliggöras när det gäller säkerhetsarrangemang vid särskilda platser och evenemang.
10. Stadsdelsnämnderna i Stockholm behöver se över sina lokala bidrag och säkerställa att inga medel ges till organisationer eller föreningar som inte vilar på demokratins grundvalar.

Reservation

Reservation anmäldes av Bengt Porseby (L) till förmån för eget förslag:

”Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden beslutar följande:

1. Förvaltningens förslag till beslut godkänns delvis.
2. Handlingsplan mot våldsbejakande extremism enligt bilaga till tertialrapporten revideras efter kommande direktiv från kommunstyrelsen i enlighet med vad som anförs nedan.
3. Därutöver anförs följande.

Stadsdelsnämndens främsta syfte är att ge alla människor som bor här möjlighet att själva kunna forma sina liv, genom att ge våra barn en bra förskola och trygg uppväxt, våra äldre en omsorg med värdighet och respekt för deras självbestämmande, och ha en socialtjänst som finns till för den som behöver andras stöd.

För detta krävs att det finns en tillräcklig finansiering för en välfärd med kvalitet, och att pengarna används effektivt.

Flera stadsdelar har problem med ökande barngrupper och en minskande andel förskollärare. Det ofinansierade införandet av rätt till heltid i förskolan för alla barn har varit en faktor bakom de ökande barngrupperna.

Socialtjänsten går med stora underskott, såväl inom individ- och familjeomsorgen som omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Majoriteten har inte förmått ordna en tillräcklig finansiering inom LSS-området.

Konsultkostnaderna inom socialtjänsten har ökat dramatiskt de senaste åren. Liberalerna efterlyser krafttag för att komma till rätta med utvecklingen, framför allt genom att förbättra lönen och arbetsvillkoren för socialsekreterarna. Det blir svårt att komma till rätta med personalomsättningen så länge man kan tjäna flera tusen kronor mer i månaden på att arbeta för ett konsultföretag. Än så länge gör stadshusmajoriteten alldeles för lite.

Även om den ekonomiska situationen inom äldreomsorgen är bättre än tidigare år går hemtjänsten fortfarande med stora underskott. Det finns också en oro inom vissa stadsdelar kring kostnaderna för de kommande aktivitetscentren vid trygghets- och seniorboenden.

Liberalerna är positiva till inrättandet av aktivitetscenter men det är självklart viktigt att denna reform är finansierad fullt ut.

Omotiverade återkommunaliseringar av välfungerande verksamheter innebär också i vissa stadsdelar kostnader som ytterligare ökar trycket på budgeten. Dessa kostnader kan tekniskt sett betraktas som engångskostnader, men när verksamhet efter verksamhet tas tillbaka, ofta utan hänsyn till kvalitet eller brukarnas önskemål, får det snarare beskrivas som en permanent utgiftspost hos majoritetens politik.

Det ansträngda ekonomiska läget ställer stora krav på stadsdelsnämnden att prioritera. Mindre angelägna satsningar och projekt måste få stå tillbaka för att värna kärnverksamheterna. Tyvärr har majoriteten visat sig ha svårt att göra sådana prioriteringar. Symbolprojekt och perifera satsningar har tillåtits tränga ut insatser som gör verklig skillnad för de barn, vuxna och äldre som behöver hjälp från staden.

Att kombinera en ekonomi i balans med höga ambitioner i välfärden, utan skattehöjningar som hotar jobben och företagandet, är en svår uppgift. Men den är avgörande om Stockholm ska bli en stad som klarar integrationen av nyanlända och ger kunskap och framtidstro åt växande generationer, utan att urholka vår förmåga att långsiktigt ta ansvar för välfärden.

Allt fler svenska medborgare radikaliseras och många väljer att ansluta sig till våldsbejakande grupperingar. Dessa grupperingar hotar, genom sina destruktiva mönster och värderingar, grundläggande demokratiska principer. För att hejda och vända denna utveckling är det nödvändigt med ett stadsövergripande arbete som ger konkreta verktyg för att motverka radikaliserings och deltagande i krigsresor.

För att säkra våra invånares trygghet mot hot från våldsbejakande extremister krävs såväl polisiära som sociala insatser. Alliansen står enade om den utveckling av arbetet mot våldsbejakande extremism vi nu vill se och vilka förbättringar som måste ske för att göra Stockholm till en säkrare stad. Arbetet mot våldsbejakande extremism handlar om att arbeta mot samtliga de hot som Säpo bedömer kan skada demokratin: extremistisk islamism, vit makt-miljön och den så kallat autonoma vänstern. Stockholms stad står inför stora utmaningar framöver och därför måste vi, tillsammans med berörda parter och relevant sakkunskap, arbeta kunskapsbaserat och med tydliga strukturer och insatser.

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism fastställdes av kommunfullmäktige den 16 maj 2016 som riktlinjer till stadens trygghets och säkerhetsprogram. Beslutet var ett resultat av en blocköverskridande överenskommelse. En förutsättning för den blocköverskridande överenskommelsen var att de lokala handlingsplanerna skulle konkretisera arbetet samt att en tidsplan för den fortsatta processen skulle fastslås. Alliansen uppgav i ett särskilt uttalande i kommunstyrelsen den 4 maj 2016 att ett krav var att en mall för stadsdelsnämnderna skulle tas fram i samarbete med Försvarshögskolan och att denna borde vara fastställd under hösten 2016 samt att de lokala analyserna och handlingsplanerna skulle vara klara senast till årsskiftet 2016/2017. Därutöver skulle medel avsättas för att implementera arbetet i budget för 2017.

Det föreliggande förslaget till handlingsplan mot våldsbejakande extremism är ett resultat av den blocköverskridande överenskommelse som kommunfullmäktiges partier (exklusive Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna) kom överens om tidigare under mandatperioden. Vi kan konstatera att arbetet har försenats och att ett förslag läggs fram för nämnden väsentligt senare än vad som överenskommit centralt. Därtill tvingas vi konstatera att ett antal av förutsättningarna för överenskommelsen även har brutits.

I arbetet med den lokala planen var ett krav från Alliansen att man skulle dra nytta av den forskning och kunskap som finns på området, bland annat genom ett konkret samarbete med expertis hos instanser som Försvarshögskolan (FHS). Kravet var att nämndernas handlingsplaner inte skulle tas fram var och en för sig utan utifrån en central mall, framtagen i samarbete med FHS och annan relevant expertis på området. Detta har inte skett och det finner vi oacceptabelt. Resultatet blir att stadens arbete för att motarbeta våldsbejakande extremism försenas, blir bristfälligt och inte är koordinerat. Det är inte ett seriöst eller förtroendeingivande sätt att hantera en så viktig fråga för vår stad och våra invånares trygghet.

Handlingsplanen hade vunnit i både konnotation och i innehåll av att ta till sig den forskningsbaserade kunskap som Försvarshögskolan besitter. När majoriteten nu har valt att inte göra det kan vi inte gå i god för slutresultatet och inte ställa oss bakom den föreslagna handlingsplanen i föreliggande skick. Handlingsplanen behöver arbetas om och arbetet på central nivå i staden behöver professionaliseras och intensifieras.

I det uppkomna läget anser vi således att planen ska omarbetas utifrån direktiv från kommunstyrelsen och underställas Försvarshögskolans expertis innan den åter läggs fram för nämnden. Den lokala handlingsplanen bör även tillställas Polismyndigheten, Kriminalvården, Säpo och andra myndigheter för synpunktsinhämtning innan beslut fattas av nämnden.

Handlingsplanen behöver utvecklas i konkretion för att tydliggöra hur förvaltningen ska öka kompetensen bland sina medarbetare i syfte att upptäcka begynnande radikaliserings hos enskilda individer som kommer i kontakt med socialtjänsten samt hur samarbetet med Polismyndigheten ska se ut.

Arbetet med att granska de organisationer som direkt eller indirekt tar emot finansiellt stöd från staden måste intensifieras. Inga föreningar eller samfund som direkt eller indirekt upplåter en plattform åt extremistiska och våldsbejakande individers budskap ska kunna motta stöd från Stockholms stad. Detsamma gäller att heller inga av stadens lokaler upplåts åt sådana individer eller organisationer. Det fordras en konkret plan för hur arbetet med att säkerställa detta ska implementeras och följas upp.

Som nämnts ovan är en oavvislig förutsättning för ett strategiskt arbete mot extremism att det bedrivs systematiskt och utformas i tätt samarbete med den expertis som finns. Försvarshögskolans forskare behöver vara en integrerad del av Stockholms stads arbete mot våldsbejakande extremism och det behöver ske på central nivå i staden. Det avtal som redan finns med FHS behöver leda till konkreta insatser. När samarbetet med FHS är återupprättat behöver följande åtgärder omedelbart vidtas i arbetet mot extremism:

1. Stadsdelsnämndernas lokala handlingsplaner behöver skyndsamt komma på plats. Handlingsplanerna ska följa en central mall utformad i samarbete med FHS och utgå från lokala förutsättningar och utformas i dialog med polis och säkerhetspolis om hur den specifika situationen i stadsdelen ser ut. Arbetet behöver kontinuerligt avrapporteras, uppdateras och vara mätbart.
2. Parallellt med de lokala handlingsplanerna behövs ett stadsövergripande och gemensamt förhållningssätt med en åtgärdsplan för hur stadens förvaltningar ska agera när personer med våldsbejakande extrema tendenser identifieras. En stadsövergripande lägesbild behöver årligen presenteras för kommunstyrelsen.

3. Det måste finnas god tillgång till adekvat utbildning och ett kontinuerligt kunskapsstöd till medarbetare inom socialtjänst eller fritidsverksamhet som kommer i kontakt såväl med människor som riskerar att radikaliseras. Därför måste en plan för kompetensutveckling inom dessa frågor upprättas, till exempel genom medverkan i EU-RAN-nätverket. I detta behöver det även klargöras vilket behov det finns att anställa medarbetare med särskild expertis.
4. Ett tätare samarbete mellan myndigheter och samhällsinstitutioner såsom polis, säkerhetspolis, skola och socialtjänst måste ske. För att stärka arbetet och fånga upp potentiella extremister vill vi så långt lagen medger häva sekretessen mellan stadens förvaltningar så att information kan delas när så krävs.
5. Stockholm behöver en plan för vilka insatser som ska erbjudas ungdomar som riskerar att dras in i extremistiska miljöer och deras familjer. Uppsökande arbete bör även bedrivas på nätet för att nå rätt målgrupper.
6. En plan behövs för vilka informationsinsatser som ska riktas till medborgarna, som vart man kan vända sig om man misstänker att någon i ens närhet blir radikaliserad.
7. Stockholms stad behöver bygga upp avhopparverksamheter för radikaliserade som vill lämna den extrema miljön. Det är nödvändigt att en länsöverskridande avhopparverksamhet för våldsbejakande islamistiska extremister inrättas.
8. I arbetet med avradikalisering och för att stävja rekrytering till extrema miljöer behöver civilsamhällesaktörer involveras. Här har religiöst lärda personer och imamer en viktig roll, något som expertisen visat på.
9. Insatserna för att minska risken för nya dåd fordrar fokus på stadsmiljön. Det behövs trafik hinder som försvårar attacker med fordon. I det arbetet ska trafiknämnden involveras och erfarenheter inhämtas från andra länder. Ansvarsfördelningen mellan staden och polisen behöver tydliggöras när det gäller säkerhetsarrangemang vid särskilda platser och evenemang.
10. Stadsdelsnämnderna i Stockholm behöver se över sina lokala bidrag och säkerställa att inga medel ges till organisationer eller föreningar som inte vilar på demokratins grundvalar.

Särskilt uttalande

Stephan Gullberg m.fl. (MP) Anna Jonazon m.fl. (S) och Rashid Mohammed (V) lade fram ett särskilt uttalande.

”Särskilt uttalande

Stockholm ska vara en trygg stad där vi gemensamt arbetar mot de hot som kan riktas såväl mot enskilda som mot samhället i stort.

Extremism som med våldshandlingar vill undergräva det demokratiska samhällets öppenhet måste aktivt bekämpas.

Därför är arbetet mot våldsbejakande extremism centralt och en viktig uppgift för alla stadens verksamheter. Det är glädjande att Stockholm har kunnat fatta beslut om en strategi mot våldsbejakande extremism i bred enighet mellan sju partier i kommunfullmäktige. En del av denna överenskommelse innebär att alla nämnder och styrelser ska arbeta fram lokala handlingsplaner.

Föreliggande förslag är det förslag som förvaltningen arbetat fram utifrån den centrala strategin. Det är en bra grund att utgå från, men vi anser att detta arbete bara är i inledningsskedet.

Det finns anledning att återkommande behandla frågan för att i vår verksamhet fortsätta utveckla arbetet mot våldsbejakande extremism. Vi ser därför detta program som en bra utgångspunkt men avser att utifrån de synpunkter som kommit fram i nämndbehandlingen samt utifrån erfarenheter från stadens verksamheter och det civila samhället utveckla handlingsplanen när behov föreligger”.

Särskilt uttalande

Ole-Jörgen Persson m.fl. (M) och Bengt Porseby (L) lade fram ett särskilt uttalande.

”Särskilt uttalande

I förslaget till plan mot våldsbejakande extremism för Spånga-Tensta framkommer det att den sociala insatsgruppen för unga vuxna ska bära ett stort ansvar för bl.a. att fungera som avhopparverksamhet från radikala miljöer och grupperingar. En sådan kompetens besitter den sociala insatsgruppen för unga vuxna inte i dag, trots den lokala handlingsplanens skrivningar om att enheten är (!) stadsdelens kunskapscentrum på det här området. Vi är därför tveksamma till lämpligheten i att lägga ansvaret över på den sociala insatsgruppen för unga vuxna.

Den sociala insatsgruppen för unga vuxna gör ett gediget och viktigt arbete i dag med att hjälpa unga vuxna att bryta med sin kriminella identitet och livsstil och vi tror fokus för gruppen även framledes ska ligga just där. I stället bör förvaltningen hitta samarbetspartners utom den kommunala organisationen som kan fungera som hjälp och stöd till de som vill hoppa av från en radikaliserad organisation eller miljö”.